

**ГРОМАДСЬКІ РАДИ: ФОРМА КОМУНІКАЦІЇ
ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ,
ЩО ПОТРЕБУЄ ЗМІН**

Окша Н. В.

заступниця директора

*Департаменту інформації та взаємодії з громадськістю,
завідуюча відділом*

*Секретаріату Кабінету Міністрів України,
аспірантка*

*Приватного вищого навчального закладу «Європейський університет»
м. Київ, Україна*

Відповідно до Керівних принципів щодо громадської участі у прийнятті політичних рішень, схвалених у 2017 році Комітетом міністрів Ради Європи [1] органи публічної влади, неурядові організації та громадянське суспільство в цілому можуть створювати платформи для налагодження постійного діалогу та участі. Зокрема, такими платформами можуть виступати регулярні громадські слухання, громадські форуми, консультативні ради та ін. В Україні створення консультативних та дорадчих органів при органах державної влади – колегій, експертних, науково-технічних, громадських рад та ін. – поширена практика.

Громадські ради при органах виконавчої влади – одна з форм комунікації органів державної влади та громадськості. Відповідно до Типового положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації, затвердженому постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 2010 р. № 996, громадська рада – це тимчасовий консультативно-дорадчий орган, утворений для сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики [2]. Станом на 1 липня 2022 року відповідно до зазначеної постанови Кабінету Міністрів громадські ради діють при 66 органах виконавчої влади [3].

Незважаючи на достатньо тривалу історію існування громадських рад, питання ефективності їх діяльності порушується майже від початку. Про це, зокрема, свідчать і численні зміни до нормативно-правових актів, що врегульовують порядок їх формування та засади діяльності, і результати аналізу їх функціонування, взаємодії з органами виконавчої влади, при яких вони утворені. Питання доцільності існування громадських рад у сучасному форматі неодноразово дискутувалося

під час публічних заходів представниками органів державної влади, інститутів громадянського суспільства, науковцями.

Типовим положенням передбачений достатньо складний механізм створення громадських рад, він потребує значних зусиль як від органів виконавчої влади, так і інститутів громадянського суспільства, що подаються до складу громадських рад. Під час пандемії Covid-19 у 2020–2021 роках, а також повномасштабного вторгнення російської федерації у лютому 2022 року відповідний процес значно ускладнений. У зв'язку з чим Урядом передбачено можливість продовження роботи діючих громадських рад до закінчення воєнного стану та протягом шести місяців після цього [4]. У цій ситуації значно спростити процес формування нового складу рад допомогло би рейтингове електронне голосування, але у зв'язку з військовими діями розроблення відповідного програмного забезпечення, яке б могли використовувати всі органи виконавчої влади, відкладено.

Водночас, спрощення процесу формування складу громадських рад не вирішує проблему фаховості їх членів, а також реального представництва ними думки громадськості. Крім того, як свідчить аналіз взаємодії громадських рад з відповідними органами виконавчої влади, активність рад є недостатньою. Так лише близько третини громадських рад надають органам виконавчої влади пропозиції за результатами обговорення проблемних питань у сфері компетенції відповідних органів або проектів нормативно-правових актів [5].

На нашу думку, враховуючи мету створення громадських рад – сприяння участі громадськості у формуванні та реалізації державної, регіональної політики, вона може бути реалізована через створення тимчасових (для вирішення конкретних питань та напрацювання певних проектів рішень) та постійних (для обговорення широкого кола питань у сфері компетенції відповідного органу виконавчої влади) консультативно-дорадчих органів.

За результатами роботи експертних консультативно-дорадчих органів, які можуть діяти як на тимчасовій, так і на постійній основі, можуть бути підготовлені пропозиції щодо вирішення проблемного питання, проекти відповідних рішень. Враховуючи це, до членів таких органів мають висуватися вимоги щодо відповідного експертного рівня.

Для ведення постійного діалогу між органами виконавчої влади та представниками громадянського суспільства з різних питань, що належать до компетенції відповідного органу виконавчої влади, можуть створюватися постійно діючі майданчики (громадські форуми, громадські платформи тощо). Формою роботи таких майданчиків мають бути регулярні зустрічі для обговорення проблемних питань у сфері діяльності органу виконавчої влади. Членство у таких багатосторонніх форумах може бути фіксованим, наприклад, за заявочним методом приєднуються усі бажаючі організації.

Отже, існуючий механізм громадських рад в Україні потребує перегляду, у тому числі враховуючи необхідність тісної взаємодії з громадянським суспільством у процесі відновлення України.

Література:

1. Керівні принципи щодо громадської участі у прийнятті політичних рішень : рішення Комітету міністрів Ради Європи від 27.09.2017 № СМ(2017)83-final.

2. Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 / База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-2010-%D0%BF> (дата звернення: 02.10.2022).

3. Інформація про взаємодію органів виконавчої влади з громадськими радами протягом II кварталу 2022 року / Урядовий портал. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/gubrik_grom-rad/info-gromrad-ovv-2022-2.pdf (дата звернення: 02.10.2022).

4. Про внесення зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.08.2022 № 909 / База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-2022-%D0%BF#n10> (дата звернення: 02.10.2022).

5. Інформаційно-аналітичні матеріали / Громадські ради / Громадянське суспільство і влада / Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/gromadskosti/gromadyanske-suspilstvo-i-vlada/gromadski-radi/informacijno-analitichni-materiali> (дата звернення: 02.10.2022).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-271-8-63>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Олійник А. М.

*аспірант кафедри кримінального права і процесу
Національного університету «Львівська політехніка»
м. Львів, Україна*

Згідно з даними Transparency International, Україна отримала 32 бали зі 100 можливих в Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index – CPI) за 2021 рік. Цей показник знизився на один бал, і тепер